

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/70/2019
Identifikačné číslo spisu: 1414010155
Dátum vydania rozhodnutia: 26.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1414010155.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci obvineného T. Q. pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26. novembra 2019 v Bratislave, o dovolaní obvineného T. Q. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. septembra 2017, sp. zn. 3To/49/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. Q. sa odmieta.

Odôvodnenie

I.
Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej aj „prvostupňový súd“) z 15. decembra 2016, sp. zn. 3T/60/2014, bol obvinený T. Q. uznaný za vinného zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v období od mája 2011 do decembra 2011 pod zámienkou sprostredkovania dovozu motorového vozidla zn. BMW X3 do termínu 24. júna 2011 postupne vylákal od poškodeného MUDr. U. D. finančnú hotovosť v celkovej výške 63.000,- eur, a to konkrétne dňa 10. júna 2011 o 10.00 hod. v ambulancii poškodeného na Q. X v Q. sumu vo výške 10.000,- eur, ktorú poškodený vyplatil sprostredkovateľovi obvineného, dňa 3. septembra 2011 o 12.57 hod. vložil poškodený na účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX patriaci manželke obvineného sumu vo výške 13.500,- eur a 3.000,- eur a dňa 29. decembra 2011 vyplatil poškodený obvinenému v I. U. R. na Š. XX sumu vo výške 36.500,- eur, pričom obvinený pre poškodeného predmetné vozidlo nezabezpečoval a ani nezabezpečil a vyplatené finančné prostriedky nevrátil, čím obvinený spôsobil poškodenému MUDr. U. D. škodu vo výške 63.000,- eur.

Za to mu prvostupňový súd uložil podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona prvostupňový súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Bratislave rozhodujúc o odvolaní obvineného T. Q. proti uvedenému rozsudku prvostupňového súdu rozsudkom z 26. septembra 2017, sp. zn. 3To/49/2017, podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

II.

D o v o l a n i e

a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal obvinený T. Q. dovolanie prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Pavla Gráčika písomným podaním z 31. januára 2019, podaným na poštovú prepravu 1. februára 2019, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu odôvodnil obvinený tým, že na hlavnom pojednávaní konanom dňa 2. októbra 2014 bol zo strany predsedu senátu vyzvaný na uvedenie toho, či má návrhy na vykonanie dokazovania, pričom rovnaká výzva smerovala aj prokurátorovi Okresnej prokuratúry Bratislava IV. Prokurátor na túto výzvu reagoval tak, že nemal ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania, avšak obvinený na rozdiel od neho využil možnosť navrhovať dôkazy a predniesol návrh vypočúť svoju matku ku komunikácii s poškodeným, sestru J. M. taktiež k tejto komunikácii, manželku L. Q., ktorej prišli peniaze na účet a pani G., s ktorou bol v telefonickom kontakte. Obvineným prednesený návrh na vykonanie dokazovania teda obsahoval označenie svedkov, ktorých mal v pláne vypočúť na hlavnom pojednávaní a zároveň aj popis skutočností, ku ktorým majú byť títo svedkovia vypočutí.

V nadväznosti na obvineným prednesený návrh na vykonanie dokazovania je v zápisnici o hlavnom pojednávaní uvedená reakcia súdu na tento návrh: „Súd poučuje obžalovaného, že tieto peniaze (správne malo byť uvedené slovo dôkazy) mal predložiť na začiatku po obdržaní výzvy, ak navrhuje dôkazy, musí si ich zabezpečiť sám a týchto svedkov si na HP musí zabezpečiť sám na HP súd zväží, či týchto svedkov vypočuje alebo nie.“

Vo vzťahu k uvedenému postupu prvostupňového súdu obvinený poukázal na ustanovenie § 240 ods. 3 Trestného poriadku, v zmysle ktorého: „Spolu s rovnopisom obžaloby sa osobám uvedeným v odseku 1 doručí výzva, aby bez meškania písomne oznámili súdu a ostatným stranám návrhy na vykonanie dôkazov. Vo výzve sa zároveň upozornia na to, že vykonanie neskôr navrhnutých dôkazov, ktoré stranám boli známe v čase doručenia výzvy, môže súd odmietnuť. Obvinený sa upozorní aj na to, že ak na hlavnom pojednávaní navrhuje vypočúť svedkov, ktorých výpovede navrhol prokurátor v obžalobe iba prečítať, je povinný to bez meškania písomne oznámiť súdu, inak ich súd na hlavnom pojednávaní bude môcť prečítať aj bez jeho súhlasu; to neplatí, ak nastala nová okolnosť, ktorá nebola obvinenému v čase doručenia výzvy známa.“ Z citovaného ustanovenia je podľa obvineného zrejmé, že súd môže vykonať i neskôr navrhnuté dôkazy a nie je jeho povinnosťou, ale len možnosťou takéto návrhy na vykonanie dokazovania po doručení výzvy podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku odmietnuť.

V predmetnej trestnej veci prebiehalo hlavné pojednávanie vo viacerých termínoch, z ktorých mnohé neboli otvorené pre absenciu strán konania, prípadne iných prekážok, pričom na hlavnom pojednávaní konanom dňa 15. decembra 2016 došlo k ukončeniu dokazovania. Pred skončením dokazovania boli strany konania dopytované na to, či majú návrhy na doplnenie dokazovania. V nadväznosti na to je v zápisnici o tomto hlavnom pojednávaní zaprotokolované nasledovné: „... obžalovaný bez ďalších návrhov na doplnenie dokazovania.“ Následne bolo dokazovanie vyhlásené za skončené a bolo udelené slovo na

záverečné reči.

V tejto súvislosti obvinený zdôraznil, že potreba vykonania ním navrhnutých dôkazov vyvstala najmä zo skutočností, ktoré vyplynuli z výpovede poškodeného MUDr. U. D. a svedkyne MUDr. M. D.. Z tohto dôvodu má za to, že v čase doručenia výzvy v zmysle § 240 ods. 3 Trestného poriadku mu neboli známe okolnosti, pre ktoré navrhol vykonať uvedené dokazné prostriedky. Z tohto dôvodu je obvinený presvedčený o tom, že návrhy na vykonanie dokazovania boli prednesené dôvodne a v súlade so zákonom. Zároveň mali byť jeho návrhy na vykonanie dokazovania podľa jeho názoru vyhodnotené v tom zmysle, či budú vykonané alebo nie a v prípade, ak by súd dospel k názoru, že návrhy na vykonanie dokazovania boli vznesené nedôvodne, mali byť tieto odmietnuté, teda malo byť o nich rozhodnuté, k čomu však nedošlo. V nadväznosti na uvedené obvinený poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. januára 2014, sp. zn. 2 Tdo 1/2014, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2014, v zmysle ktorého:

„Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdom (§ 34 Trestného poriadku), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným alebo prostredníctvom obhajcu (§ 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Trestného poriadku). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dokazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (272 ods. 3 Trestného poriadku), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku). Späťvzatie návrhu na doplnenie dokazovania je možné písomným podaním alebo zápisnične na hlavnom pojednávaní. Možno tak učiniť individuálne vo vzťahu k jednotlivému pôvodne navrhovanému dôkazu, alebo všeobecne k doplneniu dokazovania ako celku. Z časového hľadiska je hraničnou fázou vyhlásenie predsedu senátu podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku, že dokazovanie je skončené. Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.“

Z citovaného rozhodnutia podľa obvineného vyplýva, že na jednotlivé návrhy na vykonanie dokazovania je potrebné nahliadať samostatne a nie ako na celok. Posledné dve vety citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky hovoria o tom, že o návrhoch na doplnenie dokazovania nie je potrebné rozhodnúť v prípade, ak strana konania vyhlási, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania. Obvinený však v závere hlavného pojednávania dňa 15. decembra 2016, pred vyhlásením dokazovania za skončené uviedol, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Uvedená formulácia je podľa názoru obvineného značne odlišná od toho, čo je spomínané v posledných dvoch vetách citovaného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pretože obvinený sa jasne vyjadril v tom význame, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, z čoho jednoznačne vyplýva, že trvá na svojich predchádzajúcich návrhoch na doplnenie dokazovania. Akýmkoľvek výkladom tohto jeho vyjadrenia nie je podľa jeho názoru možné dospieť k záveru, že by ním prednesené návrhy na doplnenie dokazovania vzal späť, prípadne že by mal vôľu tieto zrušiť. Obvinený vyjadril jedine vôľu, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania okrem už prednesených návrhov. Úplne iná situácia by podľa jeho názoru nastala, ak by uviedol, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania. V tom prípade by sa podľa neho mohol uplatniť právny záver prijatý Najvyšším súdom Slovenskej republiky vo vyššie uvedenom rozhodnutí.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je obvinený toho názoru, že prvostupňový súd bol povinný rozhodnúť o jeho návrhoch na doplnenie dokazovania a ak tak neurobil, pričom ním navrhovaní svedkovia mohli podstatných spôsobom ovplyvniť vývoj skutkového stavu a jeho objasňovanie, došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom. S uvedeným pochybením sa pritom žiadnym

spôsobom nevysporiadal ani odvolací súd v napadnutom rozhodnutí. S poukazom na ustálenú judikatúru (okrem vyššie citovaného rozhodnutia obvinený poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, v ktorom bol uvedený totožný právny záver) obvinený považuje postup prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu za taký, ktorý napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Na základe uvedených skutočností obvinený navrhol, aby dovolací súd v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona z dôvodu naplnenia ním uvedeného dovolacieho dôvodu a aby následne v zmysle § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. septembra 2017, sp. zn. 3To/49/2017, a aby následne prikázal súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa podaním z 11. septembra 2019 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava IV (ďalej len „prokurátor“), ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že s argumentmi uvedenými v dovolaní obvineného sa nestotožňuje a napadnuté rozhodnutie, ako aj jemu predchádzajúce konanie považuje za zákonné a správne. Prokurátor pritom poukázal na to, že zo strany dovolateľa nebola splnená podmienka uvedená v § 371 ods. 4 Trestného poriadku, v zmysle ktorej dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno použiť, ak bola daná okolnosť tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a ak túto okolnosť nenamietal najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. V predmetnej trestnej veci obvinený T. Q. podal odvolanie proti rozsudku prvostupňového súdu, avšak v podanom odvolaní nenamietal tie skutočnosti, ktoré namieta v podanom dovolaní. Podľa názoru prokurátora je pritom zrejmé, že tieto skutočnosti boli obvinenému známe, keďže k ním namietanému porušeniu práva na obhajobu malo dôjsť počas hlavného pojednávania na prvostupňovom súde, na ktorom bol obvinený prítomný.

Obvineným namietané porušenie práva na obhajobu považoval prokurátor za neopodstatnené, pričom poukázal na to, že obvinený na hlavnom pojednávaní 2. októbra 2014 navrhol vykonať výsluchy svedkov, na základe čoho mu bolo zo strany súdu v súlade s § 277 ods. 3 Trestného poriadku uložené, aby dané dôkazy zabezpečil sám, teda aby zabezpečil účasť ním navrhnutých svedkov na nasledujúce hlavné pojednávanie. Následne sa uskutočnilo niekoľko termínov hlavného pojednávania, naposledy 15. decembra 2016, pričom počas tohto dva roky trvajúceho obdobia obvinený vôbec nezabezpečil ním navrhovaných svedkov a ani nepreukázal, že by mal so zabezpečením navrhovaných svedkov problémy a rovnako tak ani nepožiadal z tohto dôvodu o to, aby súd sám týchto svedkov zabezpečil. Za tohto stavu nie je podľa prokurátora možné vykladať vyjadrenie obvineného na hlavnom pojednávaní 15. decembra 2016 tak, ako to obvinený v podanom dovolaní prezentuje. Naopak, takéto vyjadrenie obvineného v kontexte s jeho predchádzajúcim správaním spočívajúcim v nekonaní vo vzťahu k zabezpečeniu účasti ním navrhnutých svedkov svedčí podľa prokurátora jednoznačne o tom, že obvinený T. Q. už na žiadnych pôvodne navrhovaných dôkazoch netrval a že v podstate pôvodne navrhované dôkazy vzal späť. V takomto prípade nemožno podľa prokurátora hovoriť o tom, že by bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu. Obvinený dal totiž jednoznačne najavo, že nemá žiadne návrhy na doplnenie dokazovania a ak nejaké mal v minulosti, tak na nich netrvá. Ani slovo „ďalších“, prednesené obvineným na hlavnom pojednávaní, nemožno podľa prokurátora vykladať spôsobom prezentovaným v podanom dovolaní, a to v kontexte celého správania obvineného T. Q. počas konania na prvostupňovom súde.

Na základe vyššie uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie obvineného zamietol.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 31. októbra 2019.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal, že prvostupňový súd na jednej strane nevykonal ním navrhované dôkazy a na strane druhej ani nerozhodol o odmietnutí týchto jeho návrhov, hoci z vyjadrenia obvineného na hlavnom pojednávaní 15. decembra 2016 je zrejmé, že na prednesených návrhoch na doplnenie dokazovania zotrval a nemal ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

K uvedenej dovolacej námietke obvineného je potrebné uviesť, že vo vzťahu k nej nie je splnená podmienka dovolania uvedená v § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorej dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. g) Trestného poriadku nemožno použiť, ak namietaná okolnosť bola dovolaťovi známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Zmyslom ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku je predísť tomu, aby konanie pred dovolacím súdom slúžilo ako možnosť namietat nové a nové nedostatky, ktoré mohli byť zhojené už v konaní pred súdom nižšieho stupňa. Zákonodarca v tejto súvislosti totiž predpokladal, že pokiaľ bola namietaná vada dovolaťovi známa už v pôvodnom konaní a tento sa ju nesnažil odstrániť pri prvej možnej príležitosti, nejde o vadu tak závažnú, aby ju bolo potrebné preskúmať v dovolacom konaní, a v podstate by mohlo ísť len o špekuláciu dovolaťa smerujúcu k predĺženiu celého konania.

Obvinený T. Q. v podanom dovolaní v podstate namieta postup prvostupňového súdu na hlavnom pojednávaní 15. decembra 2016 spočívajúci v nevysporiadaní sa s jeho návrhmi na doplnenie dokazovania, hoci obvinený na nich podľa vlastných slov zotrval a nevzal ich späť v priebehu konania ani pred skončením dokazovania. Z predloženého spisového materiálu však nie je zrejmé, že by obvinený alebo jeho obhajca uvedenú skutočnosť namietal či už v záverečnej reči, v podanom odvolaní alebo počas verejného zasadnutia odvolacieho súdu, hoci mu táto skutočnosť musela byť zrejmá od skončenia dokazovania na hlavnom pojednávaní 15. decembra 2016, na ktorom bol obvinený prítomný. Keďže uvedenú skutočnosť obvinený prvýkrát namietal až v podanom dovolaní, s poukazom na nespĺnenie podmienky § 371 ods. 4 Trestného poriadku možno konštatovať, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v predmetnej veci naplnený nebol.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je splnený dôvod dovolania predpokladaný ustanovením § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a z tohto dôvodu dovolanie obvineného T. Q. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.